

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет

ПЕРЕКЛАДАЦЬКІ ІННОВАЦІЇ

МАТЕРІАЛИ

VI ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ СТУДЕНТСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

(Суми, 17–18 березня 2016 року)

Суми

Сумський державний університет

2016

ПРИСЛІВ'Я ТА ЗАГАДКИ

Король А. П.

(Сумський державний університет)

Науковий керівник – д-р філол. наук, професор Швачко С. О.

Різноманітність текстів проявляється в наявності атрибутів - великих і малих форм, інформативних і неінформативних, емоційних і неемоційних. Хоча з першого погляду прислів'я та загадки можуть здатися досить простими, але більш детальний огляд дає змогу зрозуміти, які особливості вони мають та що їх об'єднує та відрізняє один від одного.

Об'єктом дослідження виступають англомовні та україномовні прислів'я і загадки, а предметом є їх функціональні особливості та розмежування.

Актуальність роботи визначається необхідністю вивчення сфер застосування загадок та прислів'їв, їх місця у сучасному житті людини та в науковій картині світу. Вивченням та дослідженням цієї теми займалися такі науковці як Даль В. І., Баранцев К. Т., Дубенко О. Ю., Кунін О. В. та інші.

Малої форми тексти позначені адгерентністю диференційних ознак, можливістю трансформації, ущільнення інформації, компресією думки. Прислів'я – стійке висловлювання дидактичного характеру, що виділяється клішованістю, афористичністю, сентеційністю та синкретизмом. У модусі мови прислів'я має форму речення й водночас наближується до тексту за ознаками інформаційної самодостатності та змістової завершеності [1, 53]. Загадка – умовний діалог, у якому один із учасників повинен відгадати й назвати слово або речення, загадане іншим учасником, але назване ним не прямо, а у вигляді натяку або іносказання. Походження загадок дуже давнє, їхні витoki сягають у міфологічну добу, коли в основі вірувань лежали анімістичні уявлення й тотемічні погляди. Тоді утворилася певна система заборон — табу, серед яких були й словесні табу, пов'язані з вірою в магичне значення висловлювань.

Як і інші представники малих текстів, прислів'я та загадки мають спільні та розходж ознаки. До спільних ознак атрактує чинник об'єму:

Укр. Я можу викликати сльози,

Я можу оживити мерця,

*І народжуюсь у мить
І живу без кінця
(Спогади, пам'ять)*

Англ. *Never offer to teach fish to swim.*

Спільним буде і авторство цих текстових форм, а саме колективне, як у прислів'їв так і у загадок. Також спільним є і розмовний стильовий декор.

Різними є їх функції. У прислів'їв – дидактична (директивна, регулятивна, виховна, настановча), а у загадок – контролююча (пошук тематичного референта). Також специфіка загадок полягає в реверсії блоків теми (шуканої величини) і реми (зазначеної величини). Це означає, що саме частина загадки, в якій йде опис чи загадування предмета чи явища є саме ремою:

*This thing all things devours:
Birds, trees, beasts, flowers;
Gnaws iron, bites steel;
Grinds hard stones to meal;
Slays king, ruins town,
And beats high mountain down.*

а от відповідь є саме темою, бо саме її особливості та ознаки описують в основній частині загадки: *Time*.

Отже, можна зробити висновок, що кожний вид паремій має свої особливі риси, що відрізняють їх серед інших, хоча вони не позбавлені і спільних рис, що було видно на прикладі прислів'їв та загадок. Також визначено, що ці два види паремій можуть бути подібними за лексичним складом, комунікативним значенням та стилістичним забарвленням, та все ж вони мають свої відмінності, головною з котрих є те, що прислів'я мають інтенцію, спонукають, наставляють або застерігають до виконання певних дій, тобто базову функцію, у той час як загадки лише передають віковий досвід поколінь вимагаючи від реципієнта використовувати свої знання та спостереження. Головною відмінністю загадки від прислів'я є те, що загадка являє собою рему, що потребує теми, яка є відповіддю, а отже без відповіді загадка не є повною. Також загадки більше тяжіють до опису явищ та предметів природи і мають у собі значно менш глибинний сенс ніж прислів'я.

1. Кочерган М. П. Загальне мовознавство: Підручник для студентів філологічних спеціальностей вищих закладів освіти – Київ 1999. – 288с.